

6.7 Přírodopis

6.7.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Přírodopis je vyučován v 6.-9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá převážně v multimediální učebně, výjimečně v ostatních učebnách, v terénu, v muzeích a zoologických nebo botanických zahradách.

Obsahově je přírodopis rozdělen do několika oblastí, které souvisejí s poznáním přírodních zákonů pomocí vlastních prožitků a rozumového poznání, poznání přírody jako systému, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Důraz je kladen na udržování rovnováhy existence živých soustav, včetně člověka. Vyučování přírodopisu žákům poskytuje prostředky a metody pro základní poznatky o přírodních jevech a získávání širších souvislostí s praktickým využitím a poznáváním přírody.

Nejčastějšími metodami a formami výuky je výuka založená na samostatnosti a spolupráci žáků, na časovém prostoru k práci, na experimentální činnosti, na činnosti v terénu, na tvořivé činnosti a na praktické činnosti ve formě laboratorních prací. Laboratorní práce jsou voleny s ohledem na dostupnost materiálu a návaznost k probíranému učivu. Nejméně však dvě za pololetí (výjimka 8. ročník – jedna za pololetí).

Do vyučovacího předmětu Přírodopis integrována některá témata z vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví. Dále jsou zde zařazena průřezová témata: Environmentální výchova, Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

6.7.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Nabízíme žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení.
- Vedeme žáky k aktivnímu pozorování a třídění informací (encyklopedie, internet), jejich propojování a systematizaci přírodovědného poznávání.
- Vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků.
- Umožňujeme žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok.
- Na základě prožitku úspěchu vedeme žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání.
- Předkládáme příklady ze života.
- Používáme televizní výuky pro prezentaci pokusů, které nemohou být přímo pozorovány pro jejich nebezpečnost.
- Vedeme žáky k experimentování, pozorování přírodních jevů.
- Používáme formu instruktáže, která podává žákům vizuální, auditivní a audiovizuální podněty k jejich praktické činnosti.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učili se rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti.
- Ukazujeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vedeme je k jejich ověřování a srovnávání.
- Vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problému, a také k objevování jiných postupů řešení.
- Zařazujeme metodu kritického myšlení a umožňujeme řešení problémů experimentováním.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjíme u žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory.
- Seznamujeme žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (encyklopedie, internet, učebnice).
- Vedeme žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků.
- Zařazujeme do výuky diskusi, rozhovor, výměnu zkušeností a hledání odpovědí, dialog pro upevňování názorů.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracování výstupů v oblasti přírodovědného charakteru.
- Předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vedeme je k jejich dodržování.
- Individuálním přístupem budujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj.
- Zařazujeme samostatnou práci a klademe důraz na ochotu spolupracovat, toleranci, vytrvalost a rozvoj osobnosti.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k chápání základních vztahů a environmentálních problémů.
- Nabízíme žákům různé zájmové činnosti (soutěže, olympiády).
- Aktivně zapojujeme žáky do různých akcí.
- Respektujeme žáka jako osobnost.

Kompetence pracovní

- Seznamujeme žáky s vlastnostmi některých látek, materiálů.
- Poukazujeme na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vede žáky k jejich eliminaci (bezpečnost práce).
- Učíme žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožňuje jim hledat vlastní přístup.
- Nabízíme žákům projekty, laboratorní práce a pomůcky čímž posiluje jejich zručnost.

Kompetence digitální

- Vedeme žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích.
- Rozvíjíme dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry.
- Vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi.
- Při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů.

6.7.3 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

6. ročník

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
<p>Vznik planety Země a vývoj života na ní P-9-1-01 P-9-6-01 P-9-7-01 P-9-7-03</p>	<p>Vznik Země; Vznik atmosféry a hydrosféry; Názory na vznik Země a živé hmoty. Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života Potravní vztahy živočichů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotit vliv jednotlivých sfér Země na vznik a vývoj života; - zhodnotit vliv jednotlivých složek atmosféry a hydrosféry na vznik a vývoj života; - rozpoznat jednotlivé látky, uvést odlišnosti; - utvořit si názor na vznik Země a všeho živého. - rozlišit základní projevy a podmínky života - orientovat se v daném přehledu vývoje organismů uvést příklady výskytu organismů v určitých prostředích a vztahy mezi nimi - uvést příklady potravního řetězce v různých ekosystémech a zhodnotit jejich význam - s porozuměním užívat pojmy - ekosystém, producent, konzument, rozkladač, parazit (uvádět příklady) 	<p>MPV – Z – vrstvy Země, složky atmosféry a hydrosféry; OV – vznik Země podle Bible, D - teorie o vzniku lidstva ENV – ozonoféra, ozonová díra, ekosystémy, ovzduší, mořské řasy a kyslík MUL – druhy náboženství, původ lidstva a rasizmu</p>
<p>Organismy nebuněčné a jednobuněčné P-9-1-02 P-9-1-07 P-9-8-01 P-9-8-02</p>	<p>Viry; Bakterie; Sinice; Jednobuněčné zelené řasy; Jednobuněční živočichové – prvoci; Jednobuněčné houby Pozorování přírody, práce s mikroskopem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat rozdíl mezi buňkami rostlin, živočichů, bakterií. Vysvětlit funkci základních organel; - posoudit význam virů a bakterií v přírodě a pro člověka na příkladech z běžného života - poznat a zařadit běžné druhy řas; poznat a zařadit běžné druhy prvoků; - poznat a zařadit běžné druhy plísni. - samostatně pracovat s mikroskopem, zhotovit jednoduchý mikroskopický preparát - aplikovat praktické metody poznávání přírody - dodržovat základní pravidla bezpečnosti práce chování při pozorování přírody 	<p>MPV – VV – schéma rostlinné a živočišné buňky; Zdravověda – onemocnění a očkování, nebezpečí plísni na potravinách; D – morové epidemie v dějinách lidstva, vývoj lékařství; Z – výskyt bakterií v extrémních podmínkách ve světě ENV – význam bakterií, ropné katastrofy a zpracování pozůstatků bakteriemi, význam řas pro člověka, výroba sýrů, léčiv;</p>

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Organismy mnoho- buněčné (řasy, houby, lišejníky) P-9-2-01 P-9-2-02 P-9-2-03	Mnohobuněčné řasy; Mnohobuněčné houby; Lišejníky.	<ul style="list-style-type: none"> - znát různé způsoby výživy hub, jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích; - poznat a zařadit běžné druhy řas; - rozpoznat naše nejznámější jedlé a jedovaté houby a porovná je podle charakteristických znaků; - vysvětlit první pomoc při otravě houbami; - objasnit funkci a význam soužití dvou organismů ve stélce lišejníků. 	ENV – indikátor čistoty ovzduší, význam a výskyt hub MZV – OV – drogy a možnosti jejich využití i nebezpečí zneužití; Z – tundry a výskyt lišejníků
Živočichové mnoho- buněční - bezobratlí P-9-4-01 P-9-4-02 P-9-4-03	Základní charakteristika mnohobuněčných živočichů; Žahavci; Ploštěnci; Kroužkovci; Měkkýši; Členovci – základní charakteristika; Klepítkatci; Korýši; Vzdušnicovci – mnohonožky, stonožky, chvostostoci; Vzdušnicovci – hmyz; Ostnokožci.	<ul style="list-style-type: none"> - na základě obrázku rozpoznat, porovnat a objasnit funkce základních orgánů, orgánových soustav živočichů; - rozlišovat a porovnávat skupiny živočichů, vybrané živočichy zařadit je do hlavních taxonomických skupin; - vysvětlit podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování. - porovnávat základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů; - zhodnotit význam živočichů v přírodě i pro člověka; - uplatňovat zásady bezpečného chování ve styku s živočichy. 	ENV – čistota vod a půd, význam žížal v ekosystému, rak jako indikátor čistoty vod, přizpůsobení živočichů prostředí, čistota moří, ropné katastrofy na moři MPV – Zdravověda - rozšíření a ochrana očkováním před klíštětem; Z – rozšíření cizokrajných druhů, výskyt tropických a subtropických druhů na světě, názvy moří, orientace v atlase světa.

7. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
Obratlovci P-9-4-01 P-9-4-02 P-9-4-03 P-9-4-04 P-9-1-03 P-9-1-04	Obratlovci - obecná charakteristika Kruhoústí Paryby - obecná charakteristika Paryby - zástupci Ryby - obecná charakteristika Ryby sladkovodní Ryby mořské Hospodářský význam ryb Obojživelníci - obecná charakteristika Ocasatí obojživelníci Bezocasí obojživelníci Plazi - obecná charakteristika Dinosauři Želvy Krokodýli Šupinatí - obecná charakteristika Ještěři Hadi Ptáci - obecná charakteristika Hnízda Zástupci ptáků	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit a porovnat vnější a vnitřní stavbu - chápat rozdíl mezi obratlovci a bezobratlými - umět uvést jednotlivé zástupce - určit vybrané skupiny obojživelníků, plazů a ptáků a zařadit do ekosystémů - vysvětlit, jaké je bezpečné chování při styku se zvířaty - vysvětlit funkci jednotlivých orgánů - rozlišit a porovnat jednotlivé skupiny obratlovců, určit vybrané živočichy, zařadit je do hlavních taxonomických skupin - objasnit na základě pozorování projevy obratlovců v přírodě, na příkladech objasnit jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - uvést příklady chovu domestikovaných živočichů a pravidla pro bezpečný styk s nimi - zhodnotit význam živočichů v přírodě i pro člověka 	ENV – úbytek některých druhů, kvalita vod, význam ekosystémů, ekosystémy, OSV – Život ve vodě a ve vzduchu MPV – Z – místa výskytu živočichů, výskyt stěhovavých ptáků v jižních zemích
Živočichové mnohobuněční - strunatci	Strunatci - obecná charakteristika Pláštěnci Bezlebeční	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit a porovnat vnější a vnitřní stavbu - uvést jednotlivé zástupce pláštěnců a bezlebečních 	ENV – význam planktonu v moři MPV – Z – názvy moří a orientace v atlasu světa

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Nižší rostliny	Nejstarší rostliny Mechorosty - obecná charakteristika Mechorosty - zástupci Plavuně - obecná charakteristika Plavuně - zástupci Přesličky - obecná charakteristika Přesličky - zástupci Kapradiny - obecná charakteristika Kapradiny - zástupci	<ul style="list-style-type: none"> - porovnávat vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla nižších rostlin - poznat a zařadit běžné druhy mechorostů a kaprad'orostů - vysvětlit jejich význam pro člověka 	ENV – důležitost dochování prvohorních rostlin, les MPV – Z – prvohory
Stavba rostlin P-9-1-03 P-9-3-01 P-9-3-02 P-9-3-03	Kořen Stonek List Květ Květenství Rozmnožování rostlin Semena Plody	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit jednotlivé části rostlinného těla - umět popsat stavbu jednotlivých rostlinných orgánů - uvést praktické příklady funkcí jednotlivých orgánů rostlinných těl a jejich vztahu v rostlině jako celku; - vysvětlit fyziologické procesy rostlin (fotosyntéza, dýchání, růst, rozmnožování); - vysvětlit význam jednotlivých částí rostliny pro člověka - popsat metamorfózy jednotlivých částí a jejich význam - rozlišit způsoby rozmnožování rostlin - umět vybrat vhodný způsob rozmnožování pro jednotlivé druhy rostlin - odvodit na základě pozorování uspořádání rostl. těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům 	

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Nahosemenné rostliny	Nahosemenné rostliny - obecná charakteristika Les Cykasy, jinaný Jehličnany	<ul style="list-style-type: none"> - poznat a zařadit naše jehličnany; - charakterizovat nahosemenné rostliny - vysvětlit vztahy v ekosystému lesa - osvojit si zásady chování v lesním ekosystému - odvodit význam lesa pro život člověka a přírodu 	ENV – lesy a ovzduší MPV – Z – rozdělení lesů
Krytosemenné rostliny P-9-1-04 P-9-3-04 P-9-3-05 P-9-8-01	Krytosemenné rostliny - obecná charakteristika Dvouděložné rostliny Jednoděložné rostliny Ovoce, zelenina Koření Léčivé rostliny	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlit rozdíl mezi nahosemennými a krytosemennými rostlinami - popsat stavbu krytosemenných rostlin - rozdělit krytosemenné rostliny na jednoděložné a dvouděložné a vysvětlit jaký je mezi nimi rozdíl - rozlišit hlavní znaky jednotlivých čeledí krytosemenných rostlin - uvést praktický význam některých rostlin pro člověka - poznat vybrané zástupce a zařdit je do jednotlivých čeledí - rozlišit dané druhy z hlediska jejich významu – zelenina, ovoce, léčivé rostliny, koření, obilniny apod. - rozlišit základní systematické skupiny rostlin, určit jejich zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodit na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí 	ENV – léčivé rostliny, ochrana přírody a krajiny MPV – Z – klimatické rozdíly „podnebná pásma“
Ochrana přírody	Chráněná území v ČR Chráněné organismy v ČR	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlit význam ochrany přírody - vyjmenovat některé ohrožené druhy rostlin a živočichů - lokalizovat CHKÓ a NP v ČR 	ENV - ochrana biol. Druhů Z - chráněná území, ochrana přírody ČR

8. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
<p>Obratlovci - savci P-9-1-03 P-9-1-04 P-9-4-01 P-9-4-02 P-9-4-03 P-9-4-04</p>	<p>Savci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí obrázku popsat stavbu těla savců a srovnat se stavbou těla ostatních obratlovců - podle charakteristických znaků rozlišit základní řády savců a vysvětlí přizpůsobení těla prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři) - poznat vybrané zástupce, znát význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému - rozlišit a porovnat vnější a vnitřní stavbu těla savců, vysvětlit funkci jednotlivých orgánů; - rozlišit a porovnat jednotlivé řády savců, určit vybrané živočichy, zařadit je do jednotlivých řádů; - objasnit na základě pozorování projevy savců v přírodě; - uvést příklady chovu domestikovaných savců a pravidla pro bezpečný styk s nimi - vysvětlit, jaké je bezpečné chování při styku se zvířaty; - chování živočichů - etologie 	<p>ENV – úbytek některých druhů, kvalita vod, význam ekosystémů, ekosystémy, význam a dopad domestikace OSV – Savci na území CR, savci v ZOO MPV – Z – místa výskytu živočichů, rozšíření savců ve světě; biomy</p>
<p>Původ a vývoj člověka P-9-5-02 P-9-5-03</p>	<p>Původ a vývoj člověka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasnit dvě varianty vzniku člověka – stvoření podle Bible a Darwinova vývojová teorie; - vyjmenovat ve správném pořadí vývojové stupně člověka; - rozlišit biologické znaky; - rozpoznat lidské rasy dle biologických znaků; - objasnit vznik a vývin jedince od početí až do stáří. 	<p>MPV – D – vývoj člověka; OV – lidské rasy, rasismus a boj s ním; VZ, DOM – význam rodiny OSV – Rodina MUL – teorie podle Darwina a Bible</p>

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
<p>Biologie člověka P-9-5-01</p>	<p>Anatomie a fyziologie člověka Buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava Soustava kosterní a pohybová Soustava oběhová Soustava dýchací Soustava trávicí Soustava vylučovací a kožní Soustavy řídicí (nervová a hormonální) Soustava smyslová Soustava rozmnožovací Vývoj jedince před narozením a po narození Lidské nemoci (probíráno u jednotlivých soustav) Úrazy, závažná poranění a život ohrožující stavy (probíráno u jednotlivých soustav)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definovat pojem anatomie a fyziologie - umět popsat a definovat základní stavební jednotky lidského těla a objasnit vztah mezi nimi a posloupnost - rozlišit orgánové soustavy tvořící organismus člověka - rozeznat otevřenou a uzavřenou zloženinu a dokázat je správně ošetřit - vyjmenovat druhy krevních skupin - spojit jméno Jana Jánského s objevem krevních skupin - rozeznat druh krvácení a dokázat správně poskytnout první pomoc - znát pravidla první pomoci při zástavě srdce - rozumět pojmu transfúze, resuscitace - ovládat zásady první pomoci umělého dýchání z plic do plic - rozlišovat běžné a infekční nemoci a jejich původce - rozumět pojmu epidemie, kapénková infekce - znát funkci, stavbu, polohu, nemoci, vady orgánů a orgánových soustav, vztah k ostatním soustavám - dokázat vysvětlit význam hygienických návyků při stravování a preventivní péče o chrup - rozumět termínu metabolismus, energetické zdroje 	<p>MPV – Zdravověda – onemocnění, zlomeniny, první pomoc při otravách, poruchách příjmu potravy, zástava krvácení, měření tepu, význam očkování; LP – určování kostí, zlomeniny-fixace zástava krvácení, masáž srdce, zástava krvácení, masáž srdce; VZ – život v bídě a utrpení; VZ + PRČ – zdravá výživa; Z – výskyt tropického hmyzu; FY – optika – VZ – partnerství, rodina ENV - vztah člověka k prostředí (prostředí a zdraví)</p>

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Biologie člověka - pokračování		<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat organické (cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, ...) a anorganické složky potravy (minerální látky, stopové prvky, ...) - uvědomovat vliv zdravé výživy na zdraví a vznik nemocí - rozumět pojmu transplantace - rozlišovat poleptání, omrzliny a popáleniny a dokázat poskytnout předlékařskou první pomoc - uvědomovat si nebezpečí spojená s UV zářením (opalování, používání ochranných prostředků, ...) - rozlišovat reflexy podmíněné a nepodmíněné, reflexní oblouk, 1.a 2.signální soustavu - spojit jméno I. P. Pavlova s objevem reflexů - znát pravidla pro poskytnutí předlékařské PP při poranění páteře - vyjmenovat vybrané žlázy s vnitřní sekrecí a jejich hormony - vysvětlit vliv vybraných hormonů na funkci lidského organismu - rozlišovat základní onemocnění způsobená poruchami funkce hormonální a nervové soustavy 	

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Biologie člověka - pokračování		<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat organické (cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, ...) a anorganické složky potravy (minerální látky, stopové prvky, ...) - uvědomovat vliv zdravé výživy na zdraví a vznik nemocí - rozumět pojmu transplantace - rozlišovat poleptání, omrzliny a popáleniny a dokázat poskytnout předlékařskou první pomoc - uvědomovat si nebezpečí spojená s UV zářením (opalování, používání ochranných prostředků, ...) - rozlišovat reflexy podmíněné a nepodmíněné, reflexní oblouk, 1.a 2.signální soustavu - spojit jméno I. P. Pavlova s objevem reflexů - znát pravidla pro poskytnutí předlékařské PP při poranění páteře - vyjmenovat vybrané žlázy s vnitřní sekrecí a jejich hormony - vysvětlit vliv vybraných hormonů na funkci lidského organismu - rozlišovat základní onemocnění způsobená poruchami funkce hormonální a nervové soustavy 	
Základy genetiky P-9-1-05 P-9-1-06	Dědičnost a proměnlivost organismů Podstata dědičnosti Přenos dědičných informací Gen, křížení a klonování Mutace a dědičné choroby člověka	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlit podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti; - uvést příklady dědičnosti v praktickém životě; - uvést příklady vlivu prostředí na utváření organismu; 	MPV – VZ, DOM – plánování rodiny

9. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
Země a její vnitřní stavba P-9-6-01 P-9-6-02	Vědy o Zemi Vznik Vesmíru a Země Postavení Země ve Vesmíru Vnitřní stavba Země Vznik hydrosféry, atmosféry a života Litosférické desky a pohyb kontinentů Tektonika - vrásnění, zlomy Sopečná činnost a zemětřesení	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotit vznik jednotlivých sfér Země, vznik a trvání života - vysvětlit stavbu a složení Země - rozlišit důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody - vysvětlit děj vrásnění, zemětřesení, sopečná činnost - posoudit nebezpečí těchto dějů pro člověka 	MPV – Z – vývoj Země, stavba, sopečná činnost a zemětřesení MUL – názory na vznik světa, života ENV – pohyb kontinentů, oteplování Země

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Minerály a horniny P-9-6-02 P-9-8-01 P-9-8-02	Minerály obecná charakteristika Fyzikální a chemické vlastnosti minerálů Krystalografie Prvky Sulfidy Halogenidy Oxidy, hydroxidy Uhličitany Sírany Křemičitany Minerály organického původu Praktické určování minerálů Horniny obecná charakteristika Rozdělení hornin Magma a vyvřelé horniny Usazené horniny Metamorfované horniny Praktické určování hornin Nerostné suroviny	- rozpoznat podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny pomocí určovacích pomůcek a chápat princip jejich vzniku - využívat základní principy krystalografie - zhodnotit praktický význam nerostů a hornin - využívat znalostí fyzikální a chemických vlastností nerostů k jejich určování a rozdělení do skupin na sulfidy, halogenidy, oxidy, hydroxidy, uhličitany, sírany, křemičitany - určit a rozlišit jednotlivé minerály a horniny pomocí atlasu - rozlišit horniny podle způsobu jejich vzniku na: vyvřelé – hlubinné, výlevné, usazené – úlomkovité, organogenní, chemické a přeměněné - aplikovat praktické metody poznávání přírody - dodržovat základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání neživé přírody	MPV – CH – chemické složení; Z – ložiska na území ČR; F – hustota; LP – určování hornin a minerálů OSV – projekt drahokamy a polodrahokamy ENV - přírodní zdroje
Vnější geologické děje P-9-6-04	Půda - vznik, složení, význam, devastace Půdní druhy a typy Svahové pohyby Činnost vody Podzemní voda Krasové jevy Činnost moře Činnost ledovců Činnost větru Činnost organismů a člověka	- porovnat význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy - rozlišit hlavní půdní typy a půdní druhy v naší krajině - posoudit význam půd pro výživu rostlin a pro člověka - uvést příklady devastace půd a možnosti rekultivace - vyjmenovat jednotlivé druhy vnějších geologických činitelů - popsat činnost vody, podzemní vody, činnost moře, ledovců, větru, organismů a člověka	MZV – Z – typy půd; PRČ – význam půd; LP – druhy půd ENV – půda

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Geologická období Země P-9-6-05	Geologická období Země	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků - vysvětlit význam jednotlivých období pro člověka - uvést na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi 	ENV – vliv podnebí
Základy ekologie a životního prostředí P-9-6-06 P-9-7-03 P-9-7-04 P-9-7-02	Úvod do ekologie - základní pojmy Ekosystém Populace, společenstvo Potravní řetězce Životní prostředí a člověk Ochrana životního prostředí a chráněná území Ekologické katastrofy a jejich předcházení Mimořádné události způsobené přírodními vlivy	<ul style="list-style-type: none"> - objasnit základní princip existence každého ekosystému - vysvětlit podstatu jednoduchých potravních řetězců z různých ekosystémů a zhodnotit jejich význam - zhodnotit kladný i záporný vliv člověka na životní prostředí - chápat význam ochrany ŽP, jmenovat a zhodnotit negativní vlivy lidské činnosti na ŽP - zhodnotit, jaký význam mají chráněná území pro člověka - uvést příklady narušení rovnováhy v ekosystému ve svém okolí i ve světě - rozlišovat a uvést příklady systému organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasnit na základě základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - uvést význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizovat mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi - uvést mimořádné události v ČR (povodně, bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochranu před nimi 	ENV – rovnováha ekosystémů, vliv člověka na životní prostředí, čerpání přírodních zdrojů, ekologické katastrofy ochrana biologických druhů OSV – Projekt: Chráněná území MPV – Z – přírodní zdroje na území ČR